

Nr. 901

Notulen van de vergadering,
gehouden op Maandag 4 Juni 1951, des morgens te 10 uur en
des middags voortgezet, Plein 2 b.

A a n w e z i g : De Minister-President, Drees, en de Ministers Albregts, Van den Brink, Joekes, Lief-
tinck, Van Maarseveen, Mulderije, Peters,
Rutten, Staf, Stikker, Teulings, In 't Veld
en Wemmers (Afwezig is Minister Mansholt).

Tevens zijn aanwezig: Staatssecretaris Blom
(bij de morgenvergadering en 's middags bij
de punten 2 - 13) en Staatssecretaris
Götzen (bij de punten 10 t/m 12).

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

1. Notulen van de vergadering van 28 Mei 1951.

Op blz. 3, wordt de eerste zin als volgt gewijzigd:
"Minister Teulings heeft vernomen, dat bij een aantal geval-
len in Brabant de gevolgen van de revaccinatie een nog al
ernstig karakter vertonen, hetgeen wordt geweten aan te vi-
rulente entstof. Dit beïnvloedt ongunstig de bereidheid tot
revaccinatie."

Op blz. 7 wordt aan punt 4 c toegevoegd: "Minister
Teulings verzoekt ook de B.V.D. over deze aangelegenheid
in te lichten."

Op blz. 15 wordt het laatste deel van de tweede
alinea als volgt gewijzigd: "ambtenaar van dat departement,
die de desbetreffende diensttak van het departement kan
beoordelen."

2. Ingekomen stukken en mededelingen.

a. De positie van staatssecretarissen in de Ministerraad.

De Minister-President deelt mede, dat in een verga-
dering van de RAA de vraag is gerezen of een staatssecretari-
s namens de afwezige minister aan een stemming kan deelne-
men. Spreker neigt naar een bevestigende beantwoording voor
wat de vaste colleges en bijzondere commissies betreft, voor-
al als de minister zich hierin permanent door zijn staatsse-
cretaris laat vervangen.

Minister Van Maarseveen merkt op, dat ingevolge
het reglement van orde (Stbl. K 160) de staatssecretarissen
slechts met raadgevende stem kunnen deelnemen aan de Raad
en de vaste colleges en bijzondere commissies daarvan. Mi-
nister Teulings wijst er op, dat de staatssecretarissen
dus steeds een raadgevende stem kunnen hebben, doch dit niet
behoeft uit te sluiten, dat zij daarnaast met aanwijzing
van hun minister aan de stemming deelnemen. Minister Van
Maarseveen merkt hiertegenover op, dat het in publiekrecht-
lijke lichamen niet mogelijk is zijn stem aan een ander over
te dragen, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

Minister Joekes ondersteunt het standpunt van Mi-
nister Teulings; hij wijst er op, dat boven het besluit
K 160 de Grondwet staat. In de gevallen, dat de staatssecr-
taris naast de minister optreedt, behoort er een regeling
te gelden als Minister Van Maarseveen bedoelt, doch in de
gevallen, dat de minister er niet is, is de Regering con-
stitutioneel vrij om een andere regeling van het stemrecht

taak te geven, doch dit is na de publicatie van de Enquête-commissie wel zeer bezwaarlijk geworden. Minister Van Maarseveen acht het wenselijk de wettelijke voorziening zoveel mogelijk los te maken van de ervaringen met Generaal Kruls.

3. Uniezaken.

a. De verjaardag van de Indonesische President.

Minister Peters brengt ter sprake op welke wijze van Nederlandse zijde aandacht zal worden geschonken aan de verjaardag van President Soekarno. Minister Van Maarseveen merkt op, dat H.M. de Koningin uitsluitend aan gekroonde hoofden een felicitatie zendt en aan andere hoofden alleen op de nationale feestdag van de betrokken landen. Staatssecretaris Blom deelt mede, dat vanwege het Indonesische H.C. is geïnformeerd op welke wijze aan de verjaardag aandacht zal worden geschonken. Vorig jaar heeft Dr. Hirschfeld opdracht gekregen mondeling de gelukwens van de Koningin over te brengen. De Raad acht het wenselijk de H.C. uit te nodigen op de verjaardag van Soekarno wel in Djakarta aanwezig te zijn en op dezelfde wijze te handelen als vorig jaar. Voorts zal de Indonesische H.C. worden ingelicht omtrent de gebruiken terzake.

4. Buitenlands beleid.

a. Het vredesverdrag met Japan (Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken dd. 1 Juni 1951, nr. 4766).

Minister Stikker deelt ter toelichting mede, dat dit punt dezer dagen in Londen zal worden besproken tussen Amerika en Engeland. In verband daarmee is het wenselijk om een besluit te nemen over de twee urgente punten, die in de nota zijn behandeld, nl. de deelneming van China en de Japanse verplichting tot schadevergoeding.

Minister Lieftinck acht het wenselijk, dat de verplichting om reparatiebetalingen te verrichten, principieel wordt vastgelegd; op opportuiniteitsgronden zal men dan eventueel hiervan kunnen afzien. Indien dit bij de Amerikanen niet kan worden bereikt, zal men er naar moeten streven een bepaling op te nemen, dat de individuele Japannezen door de Japanse regering moeten worden schadeloosgesteld voor eventuele nadelen, die voor hen voortvloeien uit het in beslag nemen van vermogen in het buitenland. Een dergelijke bepaling is voor Nederland van veel belang, o.a. in verband met de behandeling van het wetsontwerp bestemming vijandelijk vermogen. Minister Stikker merkt op, dat deze kwestie wordt behandeld in de bijlage van de onderhavige nota, die thans nog niet in bespreking is. De Raad verklaart zich vervolgens accoord met de inhoud van de nota (zonder de bijlagen).

4 b. De Verenigde Naties en communistisch China.

Minister Stikker herinnert er aan, dat tot nu toe in de Verenigde Naties het communistische bewind in China nog niet is erkend. Nu de afgevaardigde van Rusland voorzitter is bestaat de kans, dat deze kwestie opnieuw aan de orde zal worden gesteld. In de tegenwoordige situatie lijkt het spreker voor Nederland echter moeilijk om hetzelfde standpunt terzake in te nemen als bij vorige gelegenheden. Spreker stelt voor van Nederlandse zijde het standpunt te doen innemen, dat, gezien de houding van communistisch China in Korea, het weinig opportuun is de kwestie van de toelating van de nieuwe regering tot de Verenigde Naties aan de orde te stellen. De Raad verklaart zich hiarmede accoord.

A a n w e z i g : Dezelfden als 's morgens.

2 f. De behandeling in de Tweede Kamer van het wetsontwerp inzake de credietcontrole en van de belastingontwerpen (Vervolg).

Minister Lieftinck deelt mede, dat door leder van de Tweede Kamer bij de bestrijding van de belastingontwerpen is gewezen op het bestaan van het grote overheidsapparaat en van de vele functies, die de overheid vervult. Gevraagd wordt of spreker bereid is een onafhankelijke bezuinigingscommissie in te stellen. Spreker is tegen de instelling van een dergelijke commissie, doch is bereid aan de Kamer te vragen welke taken zouden kunnen worden afgesneden. Minister Van Maarseveen merkt op, dat de Minister van Financiën steeds gedoemd is dergelijke critiek te moeten aanhoren; ook uit de vorige eeuw zijn diverse voorbeelden hiervan te vinden. De Minister-President zou dringend willen afraden een commissie in te stellen. Men zal een lijst kunnen opstellen, waaruit blijkt, dat de Kamer herhaaldelijk voorstellen doet om grotere uitgaven goed te keuren dan de Regering mogelijk acht; als voorbeelden noemt spreker de vergoeding voor materiële oorlogsschade, de onderwijzerssalarissen, overheidspensioenen, kunstsubsidies en monumentenzorg. Men zal ook cijfers omtrent de vermindering van het aantal ambtenaren kunnen geven. Minister Lieftinck merkt op, dat na de vermindering van het aantal ambtenaren tienduizenden nieuwe ambtenaren op de militaire departementen zijn gekomen. Minister Van den Brink merkt op, dat een bezuinigingscommissie, die punten ter bezuiniging aangeeft, vrijwel steeds het Regeringsbeleid beoordeelt. Als dit niet het geval is, heeft er alleen een beoordeling van de efficiency plaats. Spreker meent, dat misschien toch nog tot verdere vermindering van de Regeringstaken overgegaan zal moeten worden. De Minister-President is van oordeel, dat het afsnijden van taken onvoldoende zal opleveren. Minister Lieftinck is voornemens een volledig overzicht te laten maken van de voorstellen, die in de Tweede Kamer zijn gedaan en die belangrijke nieuwe uitgaven vereisen. Spreker deelt naar aanleiding van een vraag van Minister Joekes omtrent de overeengekomen bezuiniging mede, dat de desbetreffende bedragen zijn geblokkeerd en dat deze bedragen bij de regularisatieontwerpen van de begroting verdwijnen.

4 e. Besprekingen omtrent de handel met Duitsland.

Minister Van den Brink deelt mede, dat in het afgelopen weekend opnieuw een bespreking heeft plaats gehad over de handel met Duitsland. In de ambtelijke raad van de OEEC is in de eerste plaats een besluit genomen omtrent de gecontingenteerde handel met Duitsland. In deze sector zal Nederland in Juni voor een bedrag van 9 (misschien nog verhoogd tot 9,5) mln. dollar kunnen uitvoeren. Met betrekking tot de voorheen geliberaliseerde handel met Duitsland heeft Engeland zich een voorstander van globale contingenten getoond, doch van Nederlandse zijde is sterk aangedrongen op het vaststellen van contingenten per land. Het bedrag in deze sector is voor Nederland op 11,6 mln. dollar vastgesteld.

5. Naturalisatie van Borbála Antok en 20 anderen; van Janka T. Bachstätter en 20 anderen; van Gerardus H. E. Borghoms en 22 anderen en van Heinrich Driehsen en 20 anderen (Wetsontwerpen).

Zonder discussie aanvaard.

6. Stagiaire-overeenkomsten met Finland en Noorwegen (Brief van de Minister van Sociale Zaken dd. 25 Mei 1951, nr. 2619 met bijlagen).

Minister Mulderije verzoekt te bepalen, dat men aan de Rijksvreemdelingendienst een aantal gegevens omtrent de bezoekers moet verstrekken. De Raad verklaart zich overigens met de ontwerp-overeenkomsten accoord.

7. Wijziging van hoofdstuk III (Bui.Z.) der Rijksbegroting 1950 (Wetsontwerp)
8. Wijziging van hoofdstuk V (Bin.Z.) der Rijksbegroting 1950 (Wetsontwerp)

De punten 7 en 8 worden zonder discussie aanvaard.

9. Wijziging van de Motorrijtuigenbelastingwet betreffende de heffing van parkeergelden (Wetsontwerp)

Minister Wemmers stelt voor aan de Memorie van Toelichting nog een passage toe te voegen, waaruit blijkt, dat het niet de bedoeling is de lasten voor het motorverkeer nog verder te verzwaren. Minister Lieftinck zal dit punt nog nader onder ogen zien. Minister Van Maarseveen zal het voorstel, waar de gemeenten nauw bij betrokken zijn, gaarne nog nader bekijken. De Raad verklaart zich overigens na een korte verdere bespreking accoord met het wetsontwerp.

10. Verruiming vestigingseis in de Garantiewet Burgerlijk Overhelelastersonseel Indonesië (Wetsontwerp)

De Staatssecretarissen Blom en Götzen hebben nog een aantal wijzigingen in de tekst, die worden overgenomen. Minister Van Maarseveen merkt op, dat dit wetsontwerp ten doel heeft te bevorderen, dat Indo-Europeanen niet naar Nederland gaan, doch in Indonesië blijven. Intussen heeft spreker vernomen, dat plannen in overweging zijn om in Indonesië een verblijfsbelasting op buitenlanders te heffen. De Nederlanders in Indonesië zijn weliswaar geen vreemdelingen, tenzij de wet (in Indonesië) anders bepaalt. Staatssecretaris Götzen stelt voor om de Hoge Commissaris nadere inlichtingen hierover te vragen. De Raad verklaart zich hiermede accoord; vervolgens wordt het wetsontwerp aanvaard-

11. Financiële scheiding tussen de Protestantse Kerk in Indonesië en de Indonesische Staat (Brief van de Staatssecretaris voor Uniezaken dd. 24 Mei 1951, Letter F.44, met nota).

Staatssecretaris Götzen geeft een nadere toelichting op zijn nota. Minister Van Maarseveen is het niet duidelijk hoe de predikanten een beroep kunnen doen op de Garantiewet, aangezien zij niet in dienst zijn geweest van

het Indonesische gouvernement na de soevereiniteitsoverdracht. Staatssecretaris Götzen merkt op, dat de Regering van de Verenigde Staten van Indonesië het onmogelijk heeft gemaakt, dat de predikanten in dienst van het gouvernement bleven; in verband hiermede heeft zij 10 mln. in Indonesisch courant uitgekeerd voor de afkoop van verplichtingen. De Nederlandse Regering heeft echter in de Kamer uitdrukkelijk verklaard, dat de bedienaren van de godsdienst eventueel onder de Garantiewet kunnen vallen.

Minister Lieftinck merkt met betrekking tot de financiële zijde op, dat de Regering zich accoord heeft verklaard met een uitkering van f. 3,6 mln. Nu blijkt, dat (terecht of ten onrechte) een aantal predikanten een beroep doet op de garantiewet. In dat geval is het juist, dat de onderhavige post wordt verminderd met het bedrag, waarop zij op grond van de Garantiewet recht hebben. Dit laatste wordt geraamd op f. 1,65 mln. Spreker kan hiermede accoord gaan, onder voorbehoud, dat bij overschrijding van deze f. 1,65 mln. dit nog nader zal worden verrekend met het (resterende) bedrag van f. 2,95 mln. Staatssecretaris Götzen heeft tegen dit laatste geen bezwaar. Spreker is voornemens het bedrag in ongeveer drie jaar uit te keren. De Minister-President merkt op, dat bij de aftrekposten de passagekosten niet op het werkelijke bedrag, doch op het oorspronkelijke bedrag zijn gesteld. Bovendien wordt aangenomen, dat de kosten voor de terugreis worden betaald, ook nu betrokkenen niet teruggaan. Voorts is spreker van oordeel, dat degenen, die een beroep doen op de Garantiewet formeel zich tot de Garantiewetcommissie moeten wenden om te doen nagaan of zij verplicht waren weg te gaan. Staatssecretaris Götzen is het er mede eens, dat de door de Minister-President aangevraagde aftrekposten verhoogd zullen moeten worden. Of de aanspraken op de Garantiewet nog door de Garantiewetcommissie zullen moeten worden behandeld, zal spreker nader onder ogen zien. De overbruggingstoelage heeft spreker van f. 750.000 verhoogd tot f. 915.000. De Minister-President acht het niet wenselijk deze verhoging van f. 165.000 aan te brengen. Staatssecretaris Götzen is bereid het onderhavige bedrag terug te brengen tot f. 750.000.

Minister Van Maarseveen acht het wenselijk in de suppletoire begroting tegelijk de regeling voor Katholieke geestelijken te behandelen. Staatssecretaris Götzen deelt mede, dat enkele Katholieke geestelijken ook gevraagd hebben onder de Garantiewet te vallen. Het overleg over deze aangelegenheid heeft nog niet plaats kunnen vinden.

De Raad verklaart zich overigens accoord met de voorgestelde regeling voor de Protestantse bedienaren.

12. Voorziening in het toezicht op de uitgaven en ontvangsten van Nieuw-Guinea (wet Financieel Toezicht Nieuw-Guinea) (wetsontwerp)

Zonder discussie aanvaard.

13. Nederlands Detachement Verenigde Naties (Brief van de Minister van Oorlog dd. 29 Juli 1951 met 1 bijlage)

Minister Lieftinck merkt op, dat indertijd met de Staatssecretaris is besproken, dat de gemiddelde sterkte 175 man zou bedragen, terwijl in het onderhavige stuk sprake is van 300 man. De tijd heeft ontbroken om nader overleg over de raming te plegen. De raming beperkt zich tot 1951, doch de oorspronkelijke uitrusting zal op de begroting van 1950 komen.